HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRÁVNÍ AKTUALITY BŘEZEN 2023

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Dovolujeme si Vám představit několik novinek z oblasti legislativy a judikatury z průběhu března roku 2023 a předcházejících měsíců. O dalších změnách Vás budeme informovat i v měsících příštích.

Občanské právo

+ Předkupní právo nájemce k bytové jednotce

Občanský zákoník (OZ) v § 1187 zakotvuje zákonné předkupní právo nájemce-fyzické osoby k jednotce a souvisejícím nebytovým prostorám. Předkupní právo zanikne, nepřijme-li nájemce nabídku do 6 měsíců od její účinnosti. Nejvyšší soud (NS) v rozsudku ze dne 13. 12. 2022, sp. zn. 26 Cdo 2923/2022, zabýval výkladem tohoto ustanovení. S přihlédnutím k tomu, že toto zákonné ustanovení se vztahuje na případy privatizace bytového fondu a úmyslem zákonodárce bylo, aby v rámci ní jednotky při jejich prvním převodu získaly jejich nájemci, NS dospěl k závěru, že v případě předkupního práva k nájemce k bytové jednotce se neuplatní podpůrně obecná úprava předkupního práva. Z toho důvodu musí vlastník bytové jednotky v případě jejího historicky prvního prodeje jednotku nabídnout nejdříve nájemci, nikoli se dohodnout se zájemcem a až teprve potom oslovit nájemce jako by tomu bylo podle obecné úpravy předkupního práva. Nájemce má podle zákona šest měsíců od dojití nabídky na to, aby se vyslovil, zda s ní souhlasí. Nevysloví-li se do šesti měsíců, předkupní právo nájemci zanikne.

+ Způsob jednání právnické osoby založené podle cizího práva

NS v rozsudku ze dne 23. 11. 2022, sp. zn. 27 Cdo 1803/2021, vyložil, že podle právního řádu státu, podle něhož právnická osoba vznikla, resp. byla založena, se v souladu s § 30 zákona o mezinárodním právu soukromém a tzv. inkorporační zásadou řídí nejenom otázka právní osobnosti a způsobilosti k právním jednáním, ale rovněž i určení statutárního orgánu a způsob jednání statutárního orgánu za právnickou osobu, jakož i důsledky nedodržení stanoveného způsobu jednání.

Pracovní právo

+ Zvýšení ochrany zaměstnanců v karanténě

Dne 1. 12. 2022 vstoupil v účinnost zákon č. 358/2022 Sb., novelizující mj. zákoník práce. Novela přináší zvýšení ochrany zaměstnanců, jimž byla nařízena karanténa. Nově jim totiž není možné dát v době nařízené karantény výpověď pro nadbytečnost, ze zdravotních důvodů a nebo z důvodu nesplnění předpokladů pro výkon sjednané práce nebo nesplňování požadavků pro žádný výkon práce.

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Trestní právo

+ Náhrada nákladů spojených s účastí poškozeného v trestním řízení

Ústavní soud (ÚS) v nálezu ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. II. ÚS 357/22, významně přiklonil na stranu poškozených, když rozhodl, že právo na právní pomoc zakotvené v čl. 37. odst. 2 Listiny základních práv a svobod brání trestním soudům, aby poškozeným zcela upřely náhradu nákladů spojených s jejich účastí v trestním řízení, resp. se zastoupením zmocněncem, z důvodu, že náhrada nákladů spojených s právním zastoupením byla už přiznána v řízení o pojistné plnění. ÚS totiž poukázal na to, že tzv. adhezní řízení (tj. řízení o nároku, s nímž se poškozený připojil do trestního řízení) a řízení o nároku na pojistné plnění jsou dvě samostatná řízení. ÚS pak uzavřel, že s ústavně garantovaným právem na právní pomoc není slučitelný takový výklad trestního řádu, podle něhož přiznání náhrady nákladů spojených s účastí poškozeného v trestním řízení brání jejich neúčelnost.

+ Péče o dítě jako důvod nahrazení vazby

ÚS nálezem ze dne 14. 3. 2023, sp. zn. III. ÚS 2461/22, vyhověl ústavní stížnosti rodiče, který usiloval o nahrazení vazby, aby zabezpečil péči o svého nezletilého syna. V daném případě došlo k tomu, že matka dítěte zemřela a otci byl syn svěřen do péče v zoufalém psychickém i zdravotním stavu. Péči o syna bylo třeba v takové situaci třeba věnovat mnoho úsilí. Za této situace podala státní zástupkyně na otce vazební návrh, kterému okresní soud nevyhověl a rozhodl o nahrazení vazby slibem otce, že povede řádný život a bude pod dohledem probačního úředníka. Státní zástupkyně rozhodnutí okresního soudu napadla stížností, které krajský soud vyhověl a otec byl na základě toho vzat do vazby. Jeho rozhodnutí následně zrušil ÚS, který poukázal na to, že krajský soud měl dbát nejlepšího zájmu nezletilého syna, který by vazbou otce byl závažně dotčen, a zohlednit nejlepší zájem dítěte s odpovídajícím odůvodněním, jak ostatně nařizuje čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Za situace, kdy krajský soud své rozhodnutí o nemožnosti užití institutu nahrazujícího vazbu neodůvodnil konkrétními skutečnostmi, vysvětlujícími, proč je v daném případě vazba opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení a proč v trestním řízení nelze tohoto účelu dosáhnout jinak, ÚS dospěl k závěru, že pro nedostatek náležitého odůvodnění nemůže usnesení krajského soudu obstát.

Ukrajina

+ Změny v podpoře ukrajinských uprchlíků

Novela tzv. *lex Ukrajina* (zákon č. 65/2022 Sb.) by měla s účinností od dubna, resp. července 2023 zvýšit podíl Ukrajinců na hrazení životních nákladů a přispět k jejich začlenění do společnosti. Novela zavádí evidenci všech pracovních smluv a dohod uzavřených s ukrajinskými uprchlíky, fixuje nárok na humanitární dávku na prvních pět měsíců od udělení dočasné ochrany a její výši navazuje na životní minimum. Po této době budou nárok a výše dávky navázány na existenční minimum s výjimkou lidí, kteří například kvůli věku, péči o malé dítě, invaliditě nebo studiu nemohou pracovat. Roli ve výši dávky budou

hrát také započitatelné náklady na bydlení, které vymezí vláda. Souvisí to s tím, že možnost příspěvku pro solidární domácnost novela zachová jen pro případy, v nichž lidé ubytovávají běžence u sebe doma. Stát už nebude posílat peníze těm, kteří Ukrajincům dali k obývání celý byt. Běženci si mají náklady hradit sami. Novela také omezí dobu bydlení běženců v bezplatném nouzovém ubytování. Taková obydlí budou moci využívat nejvýše 150 dnů, výjimku dostanou takzvané zranitelné osoby. Za vyčerpání hrazené lhůty se bude pokládat podle předlohy odmítnutí nabídnutého ubytování nebo jeho opuštění na víc než deset dnů bez vědomí provozovatele.

NEJSTE NA TO SAMI
YOU'RE NOT ALONE
SIE SIND NICHT ALLEIN

www.ak-haven.cz

HAVEN ++ HAVEN